

vědět musila, že ukladatelka není oprávněna dáti jí zboží do uskladnění a tím je dáti v zástavu. Žalovaná společnost nebyla povinna pátrati po vlastníku zboží (§§ 4 a 10 ustanovení o uskladnění zboží), jí stačilo jméno a bydliště ukladatelovo. Žalobkyni nezdařil se však, jak nižšími soudy zjištěno, důkaz okolnosti, kterou tvrdila, by dokázala, že žalovaná nebyla bezelstnou, když vzala sádlo k uskladnění a zástavní právo k němu uplatnila. Neposoudil tudíž odvolací soud věc po právní stránce mylně.

Čís. 10233.

O nároku společníků veřejné obchodní společnosti, že jsou podle smlouvy o veřejné společnosti oprávněni ustanoviti, by veřejná společnost na základě poslední rozvahy byla přeměněna v akciovou společnost, podniknouti k tomu potřebné kroky a že jsou dále oprávněni žádati, by podily veřejných společníků byly vyplaceny v akciích nové společnosti a tito jsou povinni výplatu podle onoho poměru přijmouti, — jest rozhodnouti pořadem práva.

Pokud jest opodstatněn bezodkladný zájem žalobců na tomto zjištění (§ 228 c. ř. s.). Toto žalobní žádání neodporuje sice dobrým mravům, ale jest neurčité vzhledem k tomu, že již dohoda o přeměně veřejné obchodní společnosti v akciovou společnost jest pro neurčitost neplatná.

(Rozh. ze dne 16. října 1930, Rv I 1802/29.)

Společenská smlouva veřejné obchodní společnosti ustanovovala v odstavci IX.: »Úmrtím některého z veřejných společníků nezrušuje se společnost, nýbrž trvá dále; avšak a) zemře-li některý z veřejných společníků se zanecháním manželských potomků, zůstávají manželští jeho synové, pokud jsou dědici zesnulého společníka, nadále ve veřejné společnosti, dcery však jen tenkrát, souhlasí-li většina společníků; b) zemře-li některý ze společníků bez dědičných potomků, mohou jeho dědicové jen za souhlasu většiny zbývajících společníků vstoupiti na místo zesnulého; c) kdyby se u dědiců pod a), b) uvedených souhlasu většiny zbývajících společníků ke vstupu do společnosti nedocílilo, nebo kdyby šlo ve všech případech pod a), b) uvedených o dědice nezletilé a zbývajících společníci seznali buď ihned nebo později při provádění obchodu, že vedení obchodu s nezletilci jest řádnému provozování obchodu nebo obchodní volnosti na závalu nebo, kdyby po roce 1920, jak ustanoveno jest v následujícím odstavci, některý neb někteří ze společníků smlouvu vypověděli, mohou zbývajících společníci, nebo, zůstal-li by jen jeden, tento ustanoviti, že veřejná obchodní společnost na základě poslední bilance proměnit se má ve společnost akciovou a jest pak zbývajících společníků aneb zbývajících společníků oprávněn vystupujícími vyplatiti cenu podílů v akciích nově zřízené společnosti. V tomto případě musí příslušné řízení provedeno býti co nejdříve, avšak do skončení akce musí vystoupivší společníci neb dědicové, kterým vyplacení podílů přísluší.

s vymáháním svého podílu posečkati, stejně jako jiní právní nástupcové. Tím nebere se zbývajícimu společníku právo vyplatiti podíl vystupujícím anebo dědicům v hotovosti. Kdyby tento případ nastal a zbývající ve firmě by podíl v hotovosti vyplatiti chtěli, stane se to tím způsobem, že se podíl vyplatí v pěti ročních lhůtách dnem úmrtí nebo případného vystoupení počítaje dozadu, a to bez úroků; kdyby však šlo o manželské potomky společníků nynějších, kteří by následkem usnesení zbývajících společníků ve společnosti dále zůstatí neměli, tedy se jim z jich podílů nahradí úrok dle eskomptní sazby rakousko-uherské banky. Pro případ, že by ve společnosti zbývali po vystoupení neb vyloučení následkem dědictví dle předchozích norem dva neb více členů, přísluší nárok na stanovení akcionování společnosti ve případech právě uvedených, každému zbývajícimu společníku.« Dne 5. ledna 1928 ohlásil jeden ze společníků, Josef Č., že vystupuje ze společnosti, a žádal, by mu jeho podíl byl vyplacen v akciích nové akciové společnosti, jež se má utvořiti. Ostatní společníci až na Vladislava Č.-a projevili souhlas se zakcionováním společnosti. Žalobou, o níž tu jde, domáhali se ostatní společníci na Vladislava Č.-ovi, by bylo uznáno právem, že žalobci mají nárok a v důsledku toho jsou oprávněni ve smyslu společenských smluv jak společně, tak i každý z nich samostatně ustanoviti, by veřejná obchodní společnost na základě poslední bilance přeměněna byla ve společnost akciovou, za tím účelem jménem a v zastoupení veřejné společnosti veškeré potřebné kroky k akcionování, t. j. k uskutečnění akciové společnosti se stanovami a firmou, jež bude právoplatně schválena, podniknouti a žádati, by podíly veškerých veřejných společníků ve smyslu stanov státem schválených v akciích budoucí akciové společnosti jednotlivým veřejným společníkům, dle poměru jejich společenského účastenství byly vyplaceny a že veřejní společníci společnosti jsou povinni podle poměru svého společenského účastenství výplatu svého společenského podílu v akciích nově zřízené akciové společnosti přijmouti; a že žalovaný Vladislav Č., jako veřejný společník veřejné společnosti jest povinen to uznati. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Podmínkou zřízení akciové společnosti jest jednak státně policejní schválení vlády, jednak zřízení smlouvy společenské (stanov), čl. 208 obch. zák. a akciový regulativ ze dne 20. září 1899, čís. 175 ř. zák. a patent ze dne 26. listopadu 1852, čís. 253 ř. zák. Obojí podmínky jest třeba, takže bez nich společnost nevzniká, přistoupí-li k tomu i zápis do obchodního rejstříku (čl. 211 obch. zák.). Členem akciové společnosti může se státi jen ten, kdo upíše akcie, k upsání stačí písemný projev, ale tento písemný projev jest nezbytně nutný (čl. 208 obch. zák.) a nelze se spokojiti s projevem ústním, což plyne již z této úvahy: Akcionář má poměrný podíl na jmění společnosti (čl. 216 obch. zák.), jest společníkem a musí mu proto před upsáním akcií býti znám obsah společenské smlouvy. Proto § 29 akc. reg. předepisuje formulář akcií, jmenovitě, že v textu akcií musí býti vyznačena akcionářova práva po případě příslušným ustanovením stanov, také § 6 akciového regulativu mluví výslovně o tom, že žádosti o povolení

k založení akciové společnosti musí býti připojena upisovací prohlášení o upsání akcií, a i § 13 praví, že před zápisem společnosti do obchodního rejstříku musí se konati ustavující valná hromada upisovatelů akcií, by se usnesli o zřízení společnosti. Smlouva společenská musí býti zřízena ve formě soudní nebo notářské listiny (čl. 208 obch. zák.), toho tu není, smlouva má jen ověřené podpisy stran. Z toho vysvítá, že dodatek ke společenské smlouvě ze dne 5. dubna 1913 není smlouvou o zřízení akciové společnosti (stanovy), jest to jen úmluva o uzavření budoucí akciové smlouvy ve smyslu § 936 obč. zák. Tato úmluva jest neplatná, protože neurčuje čas, kdy se má vlastní smlouva uzavřít a nevytyčuje podstatné kusy smlouvy podle čl. 209 obch. zák.; mimo to uplynul již od zřízení této úmluvy rok, takže práva v ní stanovená ve smyslu § 936 obč. zák. zanikla. Správným jest i názor žalovaného, že se otázka vkladu a přínosu bez jeho vůle nemůže většinou společníků dosavadní veřejné společnosti řešiti, neboť vkladem jest tu jednak vnesení nemovitosti s přísl., jednak hotové placení. V tom směru poukazuje se na §§ 5, 6 akc. reg., kde se žádá výkaz o upsání akciového kapitálu, pokud má býti hotově placen, a pokud jde o přínosy, jest připojení doklady předepsané v §§ 8—10, upozorniti jest i na § 6, kde se praví, že každé upisovací prohlášení má obsahovati ustanovení stanov v § 3 čís. 1—12 uvedené a prohlášení upisovatelem podepsané, že se zavazuje upsané akcie převzít a hotově splatiti. V § 7 nařízeno, že při přínosech jest se postarati o dostatečné vyjevení těchto transakcí tím, že se příslušná ustanovení (§ 20) pojmu do stanov, do veřejného vyvzání k upsání a do upisovacích prohlášení, § 8 nařizuje, že musí býti objasněny právní poměry při přínosech tím, že se předloží doklady. V § 9 nařízeno označiti předmět přínosu, vyložiti okolnosti, podle nichž jest přejímací cena přiměřená, a zprávu mají podepsati zakladatelé a přínosci. To vše tu schází, souhlas a upsání žalovaného se nestalo a žalovaný prohlašuje, že s tím nesouhlasí, neboť chce trvati na dosavadní formě veřejné společnosti. Soud má posléze za to, že tu není podmínek určovací žaloby podle § 228 c. ř. s., neboť podnět k žalobě zavdává žalobcům, že žalovaný písemně odporoval u ministerstva vnitra proti žádosti o akcionování, avšak ze spisů těch se zjišťuje, že ministerstvo výslovně prohlásilo »pokud jde o protest Vladislava Č-a, poukazuje se na připojené vyjádření firmy«. Podle názoru ministerstva vnitra náleží jeho nárok na pořad soukromého práva a bude v tom smyslu také protest jeho vyřízen, jinými slovy, protest žalovaného nemá vliv na státní povolení nebo nepovolení žádosti, jest zcela bezvýznamný a nezavdává vládním činitelům příčiny k oddálení vyřízení, jak ostatně žalobci sami v žalobě uvádějí. Žalobci nemají proto důvod, by tento sporný právní poměr byl co nejdříve na jisto postaven rozsudkem, naopak nic jim nebrání v tom, by již nyní nepodali žalobu o plnění, buď toho obsahu, že žalovaný má vzít protest u ministerstva zpět, pokud se týče, že je povinen přihlásiti se za člena akciové společnosti, která se utvoří, a upsati akcie atd. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalobců potud, že uznal právem, že žalobci mají nárok a že v důsledku toho jsou ve

smyslu společenských smluv oprávnění jak společně, tak i každý z nich samostatně ustanoviti, by veřejná společnost na základě poslední bilance byla přeměněna ve společnost akciovou a za tím účelem jménem a v zastoupení veřejné společnosti podniknouti potřebné kroky k zakcionování, t. j. k uskutečnění akciové společnosti pod stanovami a firmou, jaká bude právoplatně schválena, a žádati, by podíly všech veřejných společníků byly ve smyslu stanov státem schválených vyplaceny jednotlivým veřejným společníkům v akciích budoucí akciové společnosti dle poměru jejich společenského účastenství a že veřejní společníci společnosti jsou povinni, výplatu ze svého společenského podílu v akciích nově zřízené akciové společnosti podle poměru svého společenského účastenství přijmouti. D ů v o d y: Než bude přikročeno k přezkoumání napadeného rozsudku po stránce věcné, jest si dáti otázku, zda byla v souzeném případě splněna jedna z hlavních procesuálních náležitostí určovací žaloby, zda mají odvolatelé právní zájem na tom, by právo, které jim odpůrce odpírá, bylo určeno a by bylo určeno co nejdříve (§ 228 c. ř. s.). Otázku tuto jest vyřešiti v první řadě, nikoli, jak činí napadený rozsudek, teprve na místě posledním, neboť, kdyby neměli odvolatelé tohoto právního zájmu, neměli by příčiny, by se dovolávali ochrany soudu a žaloba jejich by se nemohla dodělati úspěchu ani, kdyby byla věcně odůvodněna; v tom případě by pak bylo zcela zbytečné, by se soud zabýval věcnou stránkou žalobního nároku. Na rozdíl od soudu procesního má odvolací soud za to, že jest tato podmínka v souzeném případě splněna a že odvolatelům nelze upřít právní zájem na bezodkladném určení práva, kterého se pro sebe dovolávají. Mezi stranami není sporu o tom, že firma Č. zakročila u ministerstva vnitra o své zakcionování a že odpůrce podal proti tomu u ministerstva protest. Tento krok odpůrcův odůvodňuje dostatečně právní zájem odvolatelů, by bylo co nejdříve jasno, zda přísluší odvolatelům právo, jež si osobují, čili nic, neboť popření tohoto práva odpůrcem může mít vliv nejen na způsob, nýbrž i na čas vyřízení žádosti firmy, což však odvolatelům nemůže býti lhostejno. Mají-li však odvolatelé právní zájem na tom, by jejich sporné právo bylo určeno co nejdříve, nelze upřít jejich žalobě oprávnění ani po stránce věcné. V ohledu věcném vyložil již soud první stolice zcela správně, že podle obsahu společenských smluv, jakmile po roce 1920 jeden ze společníků ze společnosti vystoupil, měl každý ze zbývajících společníků právo žádati, by společnost byla zakcionována a podíly byly vyplaceny společníkům v akciích. Soud procesní vyložil dále správně, že podmínka, na níž toto právo záviselo, byla splněna, poněvadž Josef Č. ze společnosti vystoupil a toto jeho vystoupení ze společnosti spadá do doby po roce 1920. To, co procesní soud v tomto směru uvádí, stačí úplně, by bylo žalobě vyhověno. Soud procesní zamítá žalobu z několika důvodů. Prvým důvodem jest, že společenské smlouvy, jež upravují otázku akcionování společnosti do budoucna, nejsou sepsány ve formě listiny ani soudní ani notářské, jak žádá čl. 208 obch. zák., nýbrž že jsou na nich jen ověřeny podpisy smlouvajících se stran, a že tedy smlouvy ty nejsou platnou smlouvou

o zřízení akciové společnosti. Že společenské smlouvy nejsou sepsány ve formě ani soudní ani notářské, jest sice pravda, pro věc to však nic neznamená, poněvadž zákon žádá tuto přísnou formu jen pro smlouvu o zřízení akciové společnosti a takovouto smlouvou smlouvy, z nichž odvolatelé své právo čerpají, nejsou. Ke smlouvě o zřízení akciové společnosti (stanovy) může dojíti teprve při ustavující valné hromadě (§ 13 čis. 3 odst. 1 regulativu, vyhlášeného nařízením ze dne 20. září 1899, čis. 175 ř. zák.), o jejímž usnesení musí býti arci učiněn zápis buď soudní nebo notářský (§ 13 čis. 8 regulativu). To soud procesní přehlíží. Smlouvy, z nichž odvolatelé nárok svůj čerpají, nelze však považovati ani za smlouvu předběžnou po rozumu ustanovení § 936 obč. zák., jak odpůrce a s ním i soud procesní za to má, neboť se v nich neděje ani slovem zmínka o tom, že snad strany hodlají uzavřít v budoucnosti smlouvu o zřízení akciové společnosti a je v nich jen vyhraženo společníkům právo, žádati za zakcionování společnosti. Takováto výhrada jest však něčím zcela jiným než ujednáním o uzavření smlouvy v době budoucí. Tím padají všechny úvahy procesního soudu, opírající se o ustanovení § 936 obč. zák., jmenovitě úvaha o neplatnosti této smlouvy pro nedostatek podmínek, jež zákon pro platnost takovéto smlouvy požaduje. Pro úplnost jest dodati, že, nelze-li společenské smlouvy považovati za smlouvu předběžnou, nebylo ani třeba, by o smlouvě té byla sepisována listina soudní nebo notářská a že stačila k její platnosti ústnost (čl. 85 čis. 2 a čl. 317 obch. zák.). Soud procesní zamítl žalobu ve věci i-z toho důvodu, že odpůrce nedal k zřízení akciové společnosti souhlasu, že akcie neupsal a že nebyla vyřízena celá řada otázek, jež jest před zřízením akciové společnosti vyřešiti, jmenovitě otázka vkladu a přínosu. Úvahou touto však zamítnutí žaloby nelze odůvodniti, poněvadž v projednávaném sporu nejde o uzavření smlouvy o zřízení akciové společnosti, nýbrž jen o to, zda mají zbývajících společníci právo žádati bez odpůrcova souhlasu zakcionování společnosti, čili nic. Případné námitky proti zřízení akciové společnosti bude moci odpůrce přednésti v rámci § 13 čis. 6 regulativu na ustavující valné hromadě, nemůže je však uplatňovati již dnes, kdy není dosud jisto, zda bude zřízení akciové společnosti vůbec povoleno.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolatel uplatňuje všechny dovolací důvody § 503 c. ř. s. Zmatečnost podle § 503 čis. 1 a § 477 čis. 6 c. ř. s. uplatňuje proto, že prý spor nepatří na pořad práva, ježto rozhodovati o akcionování společnosti jest věcí řízení správního, rozsudkem by se zasáhlo do tohoto řízení a věcí soudu není, by stanovil právní poměry a závazky, které podle zákona o spolcích a podle akciového regulativu náleží řešiti ministerstvu. Dovolateli nelze dáti za pravdu. Žalobci žádají v podstatě určení, že jsou podle soukromé smlouvy o veřejné společnosti oprávněni ustanoviti, by veřejná společnost na základě poslední rozvahy byla pře-

měněna ve společnost akciovou, a podniknouti k tomu potřebné kroky a že jsou dále oprávněni žádati, by podíly veřejných společníků byly vyplaceny v akciích nové společnosti a tito jsou povinni výplatu podle onoho poměru přijmouti. Žalobci se domáhají určení práva, jež jim patří podle smlouvy společenské. Toto právo jest právem soukromým a o něm jest příslušným rozhodovati soud (§ 1 j. n.). Tímto rozhodováním se nijak nezasahuje do rozhodování správního úřadu o schválení stanov akciové společnosti a přínosu. Proto je výtka zmatečnosti neodůvodněna. V dalším vytýká dovolatel nesprávné právní posouzení v těchto otázkách: 1. právního zájmu žalobců na bezodkladném určení, 2. výkladu smluv o oprávnění žalobců k stanovení vymáhané přeměny veřejné společnosti ve společnost akciovou, 3. platnosti a účinnosti ustanovení společenské smlouvy o oné přeměně, to z důvodu a) neurčitosti a nemravnosti, b) z důvodu, že se vystoupení Josefa Č-a ze společnosti stalo jen na oko, takže nemůže býti podkladem pro žádanou přeměnu, c) pro nedostatek formy notářského spisu pro dohodu o přeměně, jež jest smlouvou předběžnou o akciové společnosti a k jejíž platnosti se vyžaduje táž forma jako k ujednání společenské smlouvy o akciové společnosti, d) že nebylo o přeměnu žalováno do roka, takže jest žaloba promlčena podle § 936 obč. zák., e) že žalobci převádějí na akciovou společnost jen část majetku veřejné společnosti, f) že žalovaný neuznal bilanci, na jejímž základě má se přeměna provést, že bilance jest sdělána na oko a není platna. Nejprve jest řešiti otázku, zda je přípustná určovací žaloba. Dovolatel upírá žalobcům právní zájem na bezodkladném určení proto, že jest předmětem správního řízení oprávnění žalobců žádati za akcionování společnosti a za jakých podmínek, a jakým způsobem se akcionování má realizovati. Žalovaný prý neodmítá akcionování zásadně, jeho protest u ministerstva vnitra proti žádosti o akcionování nemá prý vliv na vyřízení, žalobci prý již dosáhli žádostí u ministerstva toho, čeho se domáhají žalobou, a není tudíž důvodu pro spor o to, zda žalobci mají právo podati žádost k ministerstvu, ani ji podati. Žalobci mohli prý žalovati o plnění, o spolupodpis žádosti o akcionování neb o odvolání protestu proti němu. Ale ve sporu nejde o formální právo žalobců proti úřadu k podání žádosti o založení a o schválení stanov akciové společnosti, nýbrž o určení jejich smluvního práva proti žalovanému, že jsou oprávněni přeměnit veřejnou obchodní společnost ve společnost akciovou. Že se dovolatel nevzpírá přeměně zásadně, nerozhoduje, an ji nechce uznati tak, jak se jí žalobci domáhají a jak ji podle svého výkladu smlouvy chtějí provést. Právě toho se žalobci domáhají a protest dovolatele u ministerstva vnitra svědčí tomu, že jejich právo neuznává a že jest potřebí vyjasnění právního poměru mezi stranami. Nelze souhlasiti s tím, že zájem žalobců na bezodkladném určení jest vyloučen tím, že mohli žalovati o spolupodpis žádosti nebo o odvolání protestu. Žalobou o spolupodpis žádosti o schválení zamýšlené akciové společnosti nebylo by vyčerpáno vše, čeho se žalobci domáhají, zejména určení jejich práva na výplatu podílu v akciích a nebylo by to vyčerpáno ani žalobou o odvolání protestu. Možnost žaloby

o plnění bude sice pravidelně vylučovati žalobu určovací, protože žaloba určovací nemá sloužiti k vedení zbytečného sporu. Ale zásadně tomu tak býti nemusí; určovací spor nemusí být zbytečný ani tehdy, lze-li žalovati o plnění, má-li určovací žaloba svůj samostatný a rozumný účel (sr. rozh. čís. 8992 sb. n. s.). Žaloba o plnění předpokládala by v souzeném případě, by stanovy příští akciové společnosti byly již smlouveny, určen způsob převodu majetku a způsob a míra výplaty podílů v akciích, po případě i schválení stanov politickým úřadem, ježto by se jinak mohla žaloba o plnění ukázati zbytečnou a zbytečnými i výlohy přípravy k založení akciové společnosti. Proto není určovací žaloba zbytečná a žalobci mají zájem, by bylo bezodkladně rozsudkem určeno jejich právo, zejména an správní úřad činí na tom závislým povolení akciové společnosti a schválení přínosu společníků. Jejich zájem není tedy vyloučen ani možností žaloby o plnění. Jiná jest však otázka, zda žaloba jest věcně opodstatněna. Žalobci vyvozují své právo na akcionování podle poslední bilance ze společenské smlouvy ze dne 6. dubna 1897, doplněné dodatky a změnami ze dne 6. července 1904 a dodatkem ze dne 5. dubna 1913. Podle tohoto dodatku zněl odst. IX. společenské smlouvy tak, že, kdyby po roce 1920 některý nebo někteří ze společníků vypověděli, mohou zbývajících nebo, zůstal-li by jen jeden, tento zbývajících společníků ustanoviti, že se veřejná společnost na základě poslední rozvahy má proměnit ve společnost akciovou, a jest pak zbývajících společníků nebo zbývajících společníků oprávněn(i) vystupujícím vyplatiti cenu v akciích nově zřízené společnosti. Pro případ, že by ve společnosti zbývali po vystoupení nebo vyloučení následkem dědictví podle předchozích norem dva nebo více členů, přísluší nárok na akcionování společnosti ve případech právě uvedených každému společníku. Stanovené smluvní právo společníků zbývajících nebo i jen jednoho z nich, nepřičí se dobrým mravům proto, že ve společnosti rozhoduje podle zákona většina a že se smlouvou dává jednomu společníku, třeba s nepatrným právem, do rukou právo, vnutiti svou vůli druhým. Když se smluvní strany smlouvou podrobily vůli zbývajících společníků, musí jí dbáti a není v tom o sobě nic, co by se přičilo slušnosti. Ale žalobě nelze vyhověti proto, že žalobní žádání postrádá potřebné určitosti (§ 226 c. ř. s.), ano i smluvní ustanovení o přeměně veřejné společnosti ve společnost akciovou a o výplatě podílů v akciích není dostatečně určité (§ 869 obč. zák.). Určitost žalobního žádání má význam nejen pro vykonatelnost rozsudku podle § 7 ex. ř. při sporech obyčejných, nýbrž i při určovacích žalobách, nesměřujících k získání vykonatelného výroku, nýbrž jen k určení práva k vůli odstranění právní nejistoty mezi stranami. Právě proto, že má nejistota právní býti odstraněna, jest právo nebo právní poměr, o jehož určení se žádá, v žalobním žádání popsati tak, by přestala nejistota nejen o jeho jsoucnosti, nýbrž i o jeho obsahu. Má-li býti rozsudkem určeno právo na přeměnu veřejné společnosti ve společnost akciovou podle poslední rozvahy a povinnost přijmouti výplatu v akciích, jest základem pro odstranění nejistoty, jak se přeměna má státi, jak se převod majetku a dluhů veřejné společnosti na společ-

nost akciovou má uskutečnit, zda přínosem podílů společníků do akciové společnosti a za jakých podmínek, nebo jakým jiným způsobem nabývacím mají majetek a dluhy společnosti veřejné přejíti na společnost akciovou, za jakou úplatu a cenu (§§ 3, 7 až 10 a 20 akciového regulativu). Jest určití, kolik akcií a v jaké jmenovité hodnotě za přínos jednotliví společníci dostanou a co jest přínosem. Nestačí poukaz k tomu, že se přeměna má státi podle poslední rozvahy. Bez ohledu na to, že její správnost jest žalovaným popírána, nepraví se ani, jak bilance vypadá, jak veliký podíl mají jednotliví společníci a kolik akcií a v jaké hodnotě mají obdržeti. Zejména se také neuvádí, jak má býti přihlédnuto ke změnám, které nastanou po bilanci ve stavu majetku a dluhů a ve stavu podílů. Výrokem, že žalobci mají právo stanoviti přeměnu veřejné obchodní společnosti ve společnost akciovou podle poslední rozvahy a že žalovaný má přijmouti výplatu v akciích, nebude odstraněna nejistota o tom, jaký majetek se má převésti, jak se má převod majetku a závazků státi a kolik a jakých akcií se má vyplatiti. Kdyby šlo o rozsudek vykonatelný, nemohl by výrok takový býti podkladem exekuce, a jde-li o rozsudek určovací, neodstraňuje se jím nejistota. Neurčitost žalobního žádání má příčinu v neurčitosti samého smluvního ustanovení o právu na přeměnu veřejné společnosti v akciovou a o výplatě podílů v akciích, což činí smluvní ustanovení neplatným podle § 869 obč. zák. Ustanovení smlouvy, že ať již zbývající společníci neb i jen jediný zbývající společník jsou oprávněni v případě výpovědi stanoviti, že se má veřejná společnost přeměnit v akciovou, a společníci býti oprávněni vyplatiti podíl v akciích nově zřízené společnosti, není dosti určité již v tom, co se míní přeměnou veřejné společnosti ve společnost akciovou. Zákon sám nezná právní pojem takovéto přeměny a neupravuje ji, jak ji zná a upravuje při přeměně akciové společnosti ve společnost s ručením obmezeným podle § 97 zákona o společnostech s ruč. obm. Zákon sám nestanoví nijaké záruky ani pro věřitele ani pro společníky. K platnosti smlouvy o akciové společnosti vyhledává se podle čl. 209 obch. zák., by byla dohoda o celé řadě smluvních ustanovení, zejména: o výši akciového kapitálu, o výši a o způsobu akcií, by byla stanovena pravidla o bilancování, o výpočtu čistého zisku a o jeho výplatě a o vedení správy. Tyto body jsou podstatnou částí společenské smlouvy. Pokud nejsou smlouveny, postrádá smlouva určitosti a nelze ji schváliti. Totéž platí o smlouvě, kterou se zakladatelé akciové společnosti navzájem zavazují akciovou společnost zříditi. Není úkolem soudu, by doplňoval nedostatek určitosti tržové smlouvy, ježto pro to nemá podkladu, vznikne-li o podstatných jednotlivostech mezi smluvníky spor. Podobně smlouva o přínosu majetku do společnosti akciové za akcie, na kterou patrně jest mířeno ve smluvním ustanovení, že zbývající společníci mají právo vyplatiti podíl v akciích, vyžaduje k určitosti dohodu, jaká práva společník za přínos dostane, kolik akcií, jakých, v jaké hodnotě a jakých práv bude za přínos v nové společnosti požívat. Má-li společník na jedné straně pozbyti svých práv ve veřejné společnosti za práva, jichž nabude ve společnosti akciové, musí tato práva

aspoň v podstatě býti určena, má-li býti smlouva o tom platná. Společníku, který se má spokojiti s výplatou v akciích, není lhostejno, jaký bude akciový kapitál v příští společnosti a jaké budou akcie, rovněž má pro něho značný význam možnost účasti na správě, možnost a způsob hlasování ve valné hromadě, pravomoc správní rady, způsob výpočtu a rozdělení čistého zisku. To vše určuje spolu hodnotu akcií, které má za svůj podíl obdržeti, zejména pak jest významná výše akciového kapitálu již vzhledem k tomu, že se dohoda o přeměně stala před měňovou rozlukou a bilanční hodnoty podle tehdejšího výpočtu byly vyjádřeny v hodnotnější měně, než v níž se objevují v bilanci v nynější pokleslé měně. Proto jest potřebí k platnosti dohody o přeměně veřejné společnosti v akciovou podle poslední bilance, a tedy k dohodě o založení nové akciové společnosti a o přínosu do ní, by byly stanoveny aspoň podstatné kusy příští smlouvy o akciové společnosti, jejich stanov a podmínky pro převod majetku a závazků. Ježto se tak ve smlouvě nestalo, nelze ji pro neurčitost pokládati podle § 869 obč. zák. za platnou. Není-li ona dohoda o přeměně společnosti a o výplatě podílů v akciích platná, nelze o její splnění neb o určení její platnosti a závaznosti žalovati, pokud se týče nelze žalobě takové vyhověti, a jest pak zbytečno zabývati se otázkou, zda stačí k stanovení přeměny hlas jediného společníka nebo hlas většiny a jaké, či zda třeba hlasů všech, ani tím, zda nastal případ, kdy se tak mohlo státi, zda se vystoupení Josefa Č-a stalo na oko a po právu ho tedy není, zda jest bilance neplatná pro nedostatek schválení žalovaného a zda zakladatelem akciové společnosti jest a má býti veřejná společnost či někdo jiný. Proto také nemá významu, zda byly provedeny důkazy, jejichž neprovedení dovolatel vytýká, a nemají význam ani rozpory se spisy, jež dovolatel uplatňuje, protože nejde o okolnosti rozhodné. Žalobě nebylo lze vyhověti, ježto se nárok na určení práva, o které se žaluje, neopírá o smlouvu v tomto směru platnou.

Čís. 10234.

Státní zaměstnanci.

Zaměstnanec, jenž byl propuštěn ze služby podle ustanovení § 16 (2) zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n., nemá nároku na pensijní požitky podle zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. října 1930, Rv II 801/29.)

Žalobce byl dnem 30. června 1925 propuštěn ze služeb státu podle restriktivního zákona. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na československém státu náhrady pensijních požitků za dobu od července 1925 do června 1928, z důvodu, že ho stát nedal pojistiti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto